

A Fővárosi Ítéletábra a dr. Seenger Ügyvédi Iroda (.....) által képviselt felperesnek dr. Ruzshty Gyula ügyvéd (.....) által képviselt alperes ellen tulajdonjog megállapítása, illetve ingó kiadása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2017. június 27-én kelt 5.G.41.060/2017/4. számú ítélete ellen az alperes részéről benyújtott fellebbezés folytán - nyilvános fellebbezési tárgyaláson - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 500.000 (ötszázezer) forint + áfa összegű másodfokú perkölséget, valamint az államnak külön felhívásra 2.500.000 (kétfmllió-ötszázezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás lényege szerint a felperes 60 db gépjárműből álló gépjárműflotta megvásárlásához 2007. április 28-án kölcsönt nyújtott az alperesnek, akkori nevének Rt.-nek. A felek valamennyi gépjárműre azonos szerződési feltételeket tartalmazó, de gépjárművenként külön okiratba foglalt kölcsönszerződéseket kötöttek 32 db Ford Connect Van, 15 db Ford Focus Kombi Ambiente, 10 db Ford Transit és 3 db Ford Ranger gépkocsira vonatkozóan.

A kölcsönszerződés megkötése napján annak biztosítékeként valamennyi megfinanszírozott gépkocsira vonatkozóan a felek külön-külön vételi jogot biztosító szerződéseket, opciós szerződéseket kötöttek. E szerződések 4. pontjában alperes hozzájárult ahhoz, hogy a felperes a vételi jogot és az azt biztosító elidegenítési és terhelési tilalmat a Belügyminisztérium Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó és Választási Hivatala nyilvántartásába bejegyeztesse. Az 5. pont szerint, ha a vételi jog jogosultja vételi jogával élni kíván a kölcsönszerződés teljesítés nélküli megszűnése esetén, a joggyakorlás módja a vételi jogot engedőnek címzett egyoldalú írásbeli nyilatkozat. A 6. pont szerint a vételi jog gyakorlásával a vételi jogot engedőnek az eszközön fennálló tulajdonjoga megszűnik, a vételi jog jogosultja az eszközön a vételi jog gyakorlásával tulajdonjogot szerez. Az eszközt a tulajdonjog megszerzése tekintetében a vételi jog gyakorlásával egyidőben átadottnak kell tekinteni. A 7. pont szerint az opciós vételár az eszköznek a vételi jog gyakorlása alapján annak tényleges birtokba adásának napján fennálló Autóérték Program szerinti vételárának 25%-kal csökkentett összege, ennek hiányában igazságügyi szakértő által megállapított forgalmi értéke.

A szerződésre irányadó Általános Szerződési Feltételek (ÁSZF) 4.2.4. pontja szerint a felperes az opciós vételárat az eszköz újraértékesítésekor, de legkésőbb az eszköz újraértékesítésre alkalmas

jogi és műszaki helyzet megvalósulását, azaz az eszköz felperes nevére történő átírását, a tényleges birtokba adást, valamint az esetlegesen hiányzó műszaki vizsga, vagy környezetvédelmi felülvizsgálat pótlását követő 61. napon köteles megfizetni.

Alperes fizetési kötelezettségének nem tett eleget. Felperes a 2010. október 5-én kelt, alperes által október 6-án átvett levelével valamennyi kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta, egyidejűleg gyakorolta vételi jogát az egyes gépjárművekre és kérte azok birtokba adását. A felek közt egyeztetések indultak, alperes továbbra is használta a flottát és fizetéseket is teljesített.

A Fővárosi Törvényszék 2012. január 26-i időponttal Fpk.01-10-0104422 számon folyamatban volt eljárásban elrendelte az alperes felszámolását., alperes akkori vezető tisztségviselője a gépjárműveket, mint lízingelt flottát adta át a felszámolónak.

A felperes 2012. július 11-én a felszámolási eljárásban hitelezői igényt jelentett be, majd a 2012. szeptember 20-i levelével tájékoztatta a felszámolót arról is, hogy a perbeli gépjárművek vonatkozásában 2010. évben élt vételi jogával. A felperes a 2012. december 17-i keltű levelével felhívta alperest a gépjárművek kiadására, majd 2013. novemberében személyesen is egyeztetéseket folytattak a gépjárművek kiadása tárgyában. Alperes felszámolója a gépjárművek kiadását megtagadta és a Cstv. 47.§ (1) bekezdésére hivatkozva a per tárgyát képező gépjárművekre vonatkozó vételi jogot alapító szerződésektől és a vételi jog gyakorlásával létrejött adásvételi szerződésektől a 2014. augusztus 27-i keltű levelével elállt.

A felperes módosított kereseti kérelmében kérte alperest kötelezését a perbeli, összesen 60 db Ford gépkocsi birtokba adására, összesen 24.725.000 forint + áfa, bruttó 31.400.750 forint opciós vételár mellett.

Alperes a kereset elutasítását kérte, utalva az alperesi felszámoló elállására, illetve a felperessel lefolytatott tárgyalás eredményeképpen a vételi jog gyakorlásától való felperesi elállásra, illetve ráutaló magatartásra is. (Ezen előadását a felperes vitatta.)

A felperes kérelmére az elsőfokú bíróság igazságügyi gépjármű szakértőt rendelt ki, szakértőt a tárgyaláson is meghallgatta és foganatosította, korábbi alperesi vezérigazgató tanúkénti meghallgatását.

Az elsőfokú bíróság a 2017. június 27-én kelt 5.G.41.060/2017/4. számú ítéletével kötelezte alperest, hogy 15 napon belül adja a felperes birtokába a forgalmi rendszám, típus és opciós vételár külön-külön történő feltüntetése mellett felsorolt Ford gépkocsikat, kötelezte továbbá alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.833.080 forint perköltséget és az államnak 1.500.000 forint illetéket, ezt meghaladóan a kereseti kérelmet elutasította.

Az elsőfokú bíróság határozata indoklásában kifejtette, a kereset a vételi jog gyakorlásán alapul, alperes felperesi felszólítást követően a gépjárműveket nem adta át, ami akadályát képezte a felek közti elszámolásnak. A szerződéskötéskor hatályos 1959. évi IV. törvény (Ptk.) és a keresetlevél 2012. január 26-i benyújtásakor hatályos Cstv. rendelkezései alkalmazandók. Alperesi védekezésre tekintettel az elsőfokú bíróság vizsgálta, hogy a vételi jog gyakorlása alapján létrejött adásvételi szerződéseket hatályosnak kell-e tekinteni. Utalt arra, a perben nem volt vitás, hogy a felperes 2010. október 5-i levelével vételi jogát érvényesen gyakorolta, levelét alperes átvette, ezt követően a felek egyeztetéseket folytattak, ennek eredményeként alperes tovább folytatta a kölcsön törlesztését, a gépjárműveket tovább használta. Erre nézve tanúvallomása volt irányadó, aki előadta azt is, az egyeztetések időszakában vagy azt követően érkezett felperes felmondása és a vételi jog

gyakorlására vonatkozó nyilatkozata, melynek jelentőséget az egyeztetésekre tekintettel nem tulajdonított. Bírósági felhívásra csatolta az egyeztetésekről nála fellelhető e-mail levelezést, melyből megállapíthatóan azok közül felmondásra kifejezetten egy, a 2010. október 5-én kelt levél vonatkozik, a többi levél tárgya olyan zálogjog, amelyre vonatkozóan sem a felek nem tettek nyilatkozat, sem a tanú.

Az elsőfokú bíróság a Ptk. 375.§ és Hpt. 4.§ és 77.§-ai felhívása után megállapította, a felperes pénzügyi intézménynek minősül, melyre tekintettel kockázatvállalással járó ügyletet kizárólag írásban köthetett, ezt figyelembe véve az opció gyakorlásával létrejött adásvételi szerződésektől is csak írásban állhatott volna el, különös tekintettel arra, hogy egy ilyen elállás esetén a kölcsön fedezetét jelentő gépkocsik a fedezet köréből kivonásra kerülnek. Erre utal a által csatolt levelezés, melyből megállapíthatóan a felek arról tárgyaltak, hogy a felmondás következtében a gépjárművekre szerződésmódosítással zálogjogot kellene bejegyezni, s akkor lehetne a jogviszonyt továbbfolytatni, esetleg lízingszerződést kellene kötni. Ilyen szerződésmódosítás létrejöttét azonban az alperes nem bizonyította, nem is állította. Erre tekintettel megállapíthatóan opciós jogát a felperes gyakorolta, a perbeli gépkocsikra vonatkozó adásvételi szerződések megszüntetésre nem kerültek, felperes a gépjárművek birtokba adását a Ptk. 117.§ (2) bekezdése értelmében jogszerűen kérheti. Felperes a vételi jogra vonatkozó nyilatkozatával a gépjárműveken tulajdonjogot birtokba adás nélkül nem szerezhette, azok kiadására vonatkozóan viszont kötelmi igénye áll fenn.

Az elsőfokú bíróság alperesnek a felszámoló általi adásvételtől történő elállására hivatkozása körében utalt a Cstv. 47.§ (1) bekezdésére, kifejtve, a felszámoló az elállást nem gyakorolhatta, figyelemmel arra, hogy a felek egymásnak szolgáltatást teljesítettek. A vételi jog alapján létrejött adásvételi szerződés megszűnését a felszámoló jognyilatkozata nem eredményezhette. Alperes arra is hivatkozott, hogy a feleket egyidejű teljesítési kötelezettség terheli, a felperes pedig fizetéseképtelen és a teljesítést nem ajánlotta fel. Az elsőfokú bíróság erre vonatkozóan utalt arra, az ÁSZF 4.2.4. pontja szerint a felperes az opciós vételárat az eszköz újraértékesítésekor, de legkésőbb az eszköz újraértékesítésre alkalmas jogi és műszaki helyzet megvalósulását, azaz a felperes nevére történő átírását, a tényleges birtokba adást, valamint az esetlegesen hiányzó műszaki vizsga vagy környezetvédelmi felülvizsgálat pótlását követő 61. napon köteles megfizetni. E rendelkezés szerint tehát a felek az egyidejű teljesítési kötelezettségtől eltértek, alperes a teljesítéssel elől járni tartozik.

Az opciós vételárat az elsőfokú bíróság a kirendelt igazságügyi szakértő véleménye alapján állapította meg. Alperes a forgalmi értékeket arra tekintettel vitatta, hogy a szakértő indokolatlanul magas negatív korrekciót alkalmazott, ezzel kapcsolatban azonban a szakértő személyes meghallgatása során véleményét megfelelően indokolta. Bírói kérdésre alperes a gépjárművek alaposabb vizsgálatát nem indítványozta, így a szakvéleményt az elsőfokú bíróság ítélezése alapjául elfogadta. A felperesi számítás feltehetően kerekítési vagy egyéb számítási hiba miatt tért el a szakvélemény szerintitől, az opciós vételárat az elsőfokú bíróság a szakvéleménnyel egyezően állapította meg.

A Pp. 78. § (1) bekezdése és a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet alapján kötelezte alperest mérlegeléssel megállapított ügyvédi munkadíj, illetve az államnak járó illeték, valamint a felperes által előlegezett szakértői díj megfizetésére.

Az ítélet ellen alperes fellebbezett, elsődlegesen annak megváltoztatását, a kereset elutasítását kérte, másodlagosan az ítélet kiegészítését, megváltoztatását akként, hogy a felperest összesen 31.404.000 forint vételár megfizetésére kötelezze a bíróság az ingóságok kiadásával egyidejűleg, harmadlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte a Pp. 252.§ (3) bekezdésére hivatkozva, valamint a felperes perköltségben marasztalását.

Fenntartva az elsőfokú eljárásban előadottakat, előadta, az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan és téves, a vételi jog gyakorlásával a felperes nem szerzett tulajdonjogot, a Ptk. 117.§ (2) bekezdése szerint ugyanis az átruházási jogcím nem elegendő a tulajdonjog megszerzéséhez. A vételi jog

bejelentését követően a felek a szerződés fenntartása érdekében tárgyaltak, ennek eredményeként felperes a gépjárművek kiadását nem igényelte, erre vonatkozó intézkedést nem tett. A vételi jog gyakorlása 2010. október 6-i bejelentését követően a gépjárművek 2012. január 26-ig, felszámolása kezdő időpontjáig alperes birtokában voltak, ott is vannak, azokat alperes vezető tisztségviselője alperes tulajdonaként adta át a felszámolónak. Felperes a hitelezői igénybejelentésében csak a kölcsönszerződésből eredő követelését jelentette be, ingó kiadása iránti, illetve tulajdonjogi igénye a felszámolási eljárásban nem volt érvényesítve. A felperes ráutaló magatartással azt fejezte ki, a vételi jog gyakorlására vonatkozó nyilatkozatát nem tartja fenn, azt visszavonta, ilyen irányú igényét nem érvényesíti. A peres eljárás során sem ajánlotta fel a vételár megfizetését, beszámítással sem élt, a Cstv. szerinti beszámítással nem is élhet. Az elsőfokú bíróság a Hpt. 77.§ (2) bekezdésére hivatkozott, írásbeliségre, de tévesen értelmezte e jogszabályhelyt, az ugyanis pénzügyi intézményekre állapít meg kötelezettséget, magát a jogügyletet érvénytelennek nem minősíti, hatálya csak pénzügyi intézményekre terjed ki. A Hpt. 77.§ (2) bekezdése megsértése a pénzügyi intézmény részéről legfeljebb a Pénzügyi Felügyelet által alkalmazandó szankciókat, bírságot jelenthet, de harmadik személyre jogkövetkezményt nem állapíthat meg és a jogszabály megsértése szerződéses jognyilatkozat érvénytelenségéhez nem vezethet. Nincs hatályos, vételi jog gyakorlására vonatkozó felperesi jognyilatkozat, mely a felek közt az adásvételi szerződést létrehozná, mely alapján a felperes az ingó dolog kiadását kérhetné. Tévesen hivatkozott az elsőfokú bíróság arra, hogy a Cstv. 47. § (1) bekezdésére alapított elállási jogát az alperesi felszámoló nem gyakorolhatta, mert a felek egymásnak szolgáltatást teljesítettek. A Ptk. 365.§-a értelmében a felek részéről egyik szolgáltatás nyújtására sem került sor, így az elállásnak nem volt akadálya, az elsőfokú bíróság nem állapította meg, hogy a felek részéről milyen szolgáltatást látott megállapíthatónak.

A másodlagos fellebbezés körében alperes hivatkozott arra, amennyiben az ítélet alperest a tulajdonjog átszállására tekintettel a gépjárművek kiadására kötelezi, rendelkezni kellett volna a vételár megfizetéséről is. Noha a szakértő megállapította a 60 gépjármű összes vételárát, ennek megfizetésére azonban az elsőfokú bíróság a felperest nem kötelezte, noha a felek egyidejű teljesítésre kötelesek. Az elsőfokú bíróság erre vonatkozóan az ÁSZF 4.2.4. pontjára hivatkozott, de ez sem eredményezheti azt, hogy a marasztalás mellőzhető, felperest arra kellett volna kötelezni, hogy az opciós vételárát a birtokba adást követő 61. napon fizesse meg alperes részére. A felperes maga sem hivatkozott a teljesítési határidő körében az ÁSZF 4.2.4. pontjára, így az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a felperes kérelmén. A felperes vételár fizetését nem ajánlotta fel, beszámítási nyilatkozatot nem tett, magatartásából megállapíthatóan a vételárát nem kívánja megfizetni. Marasztalás hiányában az ítélet végrehajthatatlan.

Vizsgálhatónak tartotta a Pp. 252.§ (3) bekezdését is, azzal, a Pp. 215.§-a irányadó volta miatt az elsőfokú bíróság ítéleti rendelkezése hiányos, a tulajdonjog átszállására tekintettel kötelezte alperest az ingók birtokba adására, ugyanakkor elmulasztott rendelkezni a vételár megfizetéséről, kizárólag az opciós vételárát állapította meg, így az ítélet hiányos, egyoldalú. Alperes vételár fizetési igényét nem tudja végrehajtási eljárás keretében érvényesíteni, felperes az elsőfokú eljárás során a vételár fizetési kötelezettségét nem ismerte el, annak teljesítésére jognyilatkozatot nem tett, noha felperesnek saját szolgáltatását teljesítenie kellene. Az elsőfokú bíróság vizsgálta a felperes teljesítőképességét, ennek igazolására felhívta, de felperes a felhívásnak nem tett eleget, így nem lett volna alperes kötelezhető olyan ingók kiadására, melyekre vonatkozó vételár nem került megfizetésre.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és alperes másodfokú perköltség megfizetésére kötelezését kérte. Fenntartva az elsőfokú eljárásban előadottakat, hivatkozott a Ptk. 4.§ (4) bekezdésére, előadva, saját felróható magatartására előnyök szerzése végett alperes nem hivatkozhat, többszöri felszólítás ellenére a gépkocsik kiadására vonatkozó

kötelezettségének nem tett eleget. A felszólítások cáfolják azon alperesi előadást, hogy tulajdoni igényét a felperes nem érvényesítette, alaptalan a ráutaló magatartással történő felperesi elállásra vonatkozó alperesi nyilatkozat. Az 1990. évi LXXXIV. törvény és a 304/2009. (XII.22.) Korm. rendelet írásbeli alakhoz köti a gépjármű adásvétellel kapcsolatos jognyilatkozatok érvényességét, alperes a gépjárművek birtokba adása megtagadásával megszegte a Ptk. 117.§ (2) bekezdése szerinti kötelezettségeit. Helyesen utasította el az elsőfokú bíróság az alperes saját elállására vonatkozó hivatkozását, alperesi nyilatkozatok e körben ellentmondásosak. Alperes a birtokba adást nem teljesítette, vételár fizetési kötelezettség sem állt még be. A vételár kiegyenlítésről nem kellett rendelkezni az ÁSZF 4.2.4. pontja értelmében, a felperesi kereset már utalt az ÁSZF-re. Az illetékfeljegyzési jogra vonatkozó alperesi hivatkozás is téves.

A fellebbezés az alábbiakra tekintettel megalapozatlan:

A jelen ügyre alkalmazandó 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 375.§ (1) bekezdése szerint, ha a tulajdonos másnak vételi jogot (opció) enged, a jogosult a dolgot egyoldalú nyilatkozattal megvásárolhatja.

Nem vitatott tényként megállapítható volt, hogy a felperes a 2010. október 5-én kelt és október 6-án alperes által átvett nyilatkozatával érvényesen gyakorolta vételi jogát. Helyesen utalt az elsőfokú bíróság arra, hogy noha a felek folytattak tárgyalásokat esetlegesen zálogjog alapítása, illetve lízing szerződés megkötése körében, de ténylegesen sem ilyen szerződések kötése, sem a perbeli szerződés módosítása nem történt meg. Helyes volt az elsőfokú bíróság azon álláspontja, mely szerint a pénzügyi intézménynek minősülő felperes esetében - kötelező írásbeliség folytán - sem szerződésmódosításról, sem ráutaló magatartással történő szerződéskötésről nem beszélhetünk. Helytállóan utalt az elsőfokú bíróság arra is, hogy a Cstv. 47.§ (1) bekezdése helyes értelmezésével alperes felszámolója a felperes által gyakorolt vételi jog folytán létrejött adásvételi szerződésektől nem állhatott el. A Ptk. 117.§ (2) bekezdése szerinti birtokbaadási kötelezettségét alperes valóban nem teljesítette, de a felperes helyesen utalt fellebbezési kérelmében arra, hogy a Ptk. 4.§ (4) bekezdése értelmében saját felróható szerződésszegő magatartására alperes előnyök szerzése végett felperessel szemben nem hivatkozhat.

A felperes kölcsönt nyújtott az alperesnek, lényegileg ennek biztosítékeként szolgált a kikötött opció, melynek gyakorlásával az adásvétel csak azért nem realizálódott, mert alperes a birtokbaadási kötelezettségének nem tett eleget.

A fellebbezésben felhozottakkal ellentétben a felperes már kereseti kérelmében hivatkozott az ÁSZF-re és az elsőfokú bíróság helytállóan utalt az ÁSZF 4.2.4. pontjára, melynek értelmében az elsőfokú bíróságnak nem kellett az egyidejű teljesítésről és felperes opciós vételár fizetésére kötelezéséről rendelkeznie. Ezt kizárja az 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 38.§ (3) bekezdése is, mivel a felszámolás kezdő időpontjától a gazdálkodó szervezet ellen a felszámolás körébe tartozó vagyonnal kapcsolatos pénzkövetelést csak a felszámolási eljárás keretében lehet érvényesíteni.

Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmet részben elutasította, a felperes az ítélet ellen nem fellebbezett, ennek folytán a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253.§ (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem között vizsgálta felül, az ítélet nem fellebbezett részét nem érintette, míg fellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján - fenti indokolásbeli kiegészítéssel - helybenhagyta.

A Pp. 78.§ (1) bekezdése és a Pp. 239.§-a alapján kötelezte az eredménytelenül fellebbező alperest az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illeték, továbbá a felperes javára perköltség megfizetésére, utóbbit a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (5) és (6) bekezdése alapján mérlegeléssel megállapított ügyvédi munkadíjként meghatározva.

Budapest, 2018. május 16. napján

. Gál Judit s. k.
a tanács elnöke

Dr. Molnár József s. k.
előadó bíró

Dr. Rutkai Éva s. k.
bíró

A kiadmány hitelül:

Gesztesi Diana
bírószági ügyintéző